प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, फिसरिज, भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रुपरेखाः यस पाठ्यक्रमको आधारमा निम्नानुसार दुई चरणमा परीक्षा लिइने छ :

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा पूर्णाङ्कः २००

द्वितीय चरणः अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्कः ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरणः लिखित परीक्षा

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	समय
प्रथम	सेवासँग सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based-knowledge)	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	Section A: २० प्रश्नx२ अङ्क=४० अङ्क Section B: २० प्रश्नx२ अङ्क=४० अङ्क Section C: १० प्रश्नx२ अङ्क=२० अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय		१००	४०	विषयगत (Subjective)	Section A: २ प्रश्नx १० अङ्क=२०अङ्क ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क Section B: २ प्रश्नx १० अङ्क=२०अङ्क ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क Section C: ४ प्रश्नx ५ अङ्क=२० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

द्वितीय चरणः अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक	

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

२. लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ, सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग गर्न सकिने छ ।

३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।

४. प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । दुवै पत्रको लिखित परीक्षा एकै दिनमा समेत लिन सकिनेछ।

५. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।

६. वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा OMR उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा निर्देशित स्थानमा निर्देशन बमोजिम Bubble लगाउने र OMR बाहेकको उत्तरपुस्तिका प्रयोग भएकोमा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी Capital letters: A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । Small letters: a, b, c, d मा लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए त्यस्तो उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।

७. बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्यालकुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।

८. विषयगत प्रश्नहरुको हकमा तोकिएको अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।

९. विषयगत प्रश्न हुने पत्रमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।

१०. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव परीक्षा योजनामा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ ।

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराउन सकिने छ।

पाठ्यक्रम लागू मितिः २०८२/४/१

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर
प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत कृषि सेवा, फिसरिज, भेटेरिनरी र लाइभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, सहायकस्तर पाँचौं तह, प्राविधिक सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम र द्वितीय पत्र
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based knowledge)
खण्ड (Section) (A)- ४० अङ्क

१. कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य सम्बन्धीः-

१.१ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५६
१.२ पशु वधशाला र मासु जाँच ऐन, २०५५ तथा नियमावली, २०५७
१.३ बर्ड फ्लु नियन्त्रण नियमावली, २०७८
१.४ जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
१.५ दाना पदार्थ ऐन, २०३३ र नियमावली, २०४१
१.६ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१. कृषि व्यवसाय प्रवर्धन नीति, २०६३. कृषि विकास रणनीति (२०१५-२०३५) सम्बन्धी सामान्य जानकारी
१.७ पन्छी पालन नीति, २०६८
१.८ पशु क्वारेन्टाइन कार्यविधि, २०६४ (संशोधन सहित)
१.९ पशु ढुवानी मापदण्ड, २०६४
१.१० राष्ट्रिय पशुपन्छी प्रजनन नीति, २०७८
१.११ राष्ट्रिय दुग्ध विकास नीति, २०७८
१.१२ राष्ट्रिय मत्स्य विकास नीति, २०७९
१.१३ राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य नीति, २०७८
१.१४ पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद् ऐन, २०७९ र नियमावली, २०८१
१.१५ एक स्वास्थ्य रणनीति २०७६
१.१६ प्रदेश कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन अनुदान ऐन २०७७ र नियमावली २०७८
१.१७ वर्तमान संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहमा कृषि सेवाको संरचना
१.१८ कृषि, पशुपन्छी र मत्स्य अनुसन्धानको संरचना तथा भूमिका
१.१९ नेपालमा पशुपन्छी तथा मत्स्य पालनको संक्षिप्त इतिहास, वर्तमान अवस्था र उत्पादन
१.२० नेपाल र कोशी प्रदेशको अर्थतन्त्रमा पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासको महत्व र यी क्षेत्रका प्रमुख समस्याहरु
१.२१ कोशी प्रदेशको पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याङ्क
१.२२ चालु योजनामा पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको प्राथमिकता, लक्ष्य, उद्देश्य, कार्यक्रम एवं कार्यान्वयन रणनीति
१.२३ पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रका परियोजना तथा आयोजनाहरु
१.२४ कृषि, पशुपन्छी तथा जडिवुटी बीमा निर्देशिका, २०७९
१.२५ पशुपन्छी तथा मत्स्यजन्य वस्तुहरुको उत्पादन लागत तथा मूल्य निर्धारण
१.२६ पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासमा सरकारी, सहकारी तथा नीजि क्षेत्रको भूमिका
१.२७ पशुपन्छी तथा मत्स्यको दिगो एवं व्यवसायिक उत्पादन वृद्धिको लागि अपनाइने उत्पादन, संकलन, भण्डारण प्रशोधन, विविधीकरण प्रविधि र उत्पादनोपरान्त (Post-harvest) प्रविधि
१.२८ पशुपन्छी र मत्स्य विकासमा तालिम तथा प्रसारको महत्व, विभिन्न तरिकाहरू, सीमितता र प्रभावकारिता

१.२९ कृषि पशुपन्छी मत्स्य विकासमा समूह पद्धति प्रक्रिया र कार्यान्वयन तथा अगुवा कृषक छनौटको आधार, भूमिका र परिचालन

१.३० पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

१.३१ कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन एवं मूल्याङ्कनको भूमिका

१.३२ पशुपन्छी तथा मत्स्य क्षेत्रको विकास कार्यक्रममा स्थानीय तहहरूको भूमिका

१.३३ दिगो विकास लक्षले परिलक्षित गरेका कृषि सम्बन्धी प्रमुख उद्देश्यहरू

१.३४ विश्व पशु स्वास्थ्य संगठन (World Organization for Animal Health: WOAH) सम्बन्धी सामान्य जानकारी

१.३५ पशु कल्याणबारे जानकारी

२. भेटेरिनरीः

२.१. आन्तरिक परजीवी (Internal Parasite): चेप्टे जुका (Flat worm), गोलो जुका (Round Worm), फित्ते जुका (Tape Worm), कक्सिडियोसिस (Coccidiosis), रक्त परिजीवी (Blood protozoan diseases) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.२. वाह्य परजीवी (External Parasite): किर्ना (Tick), जुम्रा (Lice), उपियाँ (Fleas) तथा लुतो (Mange) का प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.३. प्रमख ब्याक्टेरियल रोगहरू (Bacterial Diseases): भ्यागुते रोग (Hemorrhagic septicemia), पटके रोग (Anthrax), चरचरे रोग (Black quarter), इन्टेरोटोक्सेमिया (Enterotoxaemia), थुनेलो (Mastitis), खुर कुहिने रोग (Foot Rot), ब्रुसेलोसिस (Brucellosis), क्षयरोग (Tuberculosis), जोन्स रोग (John's Disease), काफस्कोर (Calf Scour), कोलिव्यासिलोसिस (Colibacillosis), फाउल टाइफाइड (Fowl typhoid), कुखुराको हैजा (Fowl Cholera), पुलोरम (Pullorum) तथा माइकोप्लाज्मोसिस (Mycoplasmosis) आदिका लक्षण, रोग निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.४. प्रमुख भाइरल रोगहरू (Viral Diseases): गोगोटी (Rinderpest), पि.पि.आर. (PPR), खोरेत (Foot Mouth Disease), लम्पी स्कीन रोग (Lumpy skin disease), रेविज (Rabies), स्वाईन फिभर (Classical and African Swine Fever). Porcine reproductive and respiratory syndrome, एभियन ईन्फ्लुएन्जा (Avian Influenza), एभियन लिम्फोइड ल्युकोसिस (Avian lymphoid leucosis), कुखुराको विफर (Fowl Pox), गम्बोरो (Gumboro), रानीखेत (Ranikhet) तथा मरेक्स रोग (Marek's Disease) आदिका लक्षण, निदान, उपचार तथा रोकथाम

२.५. प्रजनन सम्बन्धी (Reproductive Disorders) विकृति तथा समस्याहरू: साल नझर्ने (Retention of Placenta), तुहिने (Abortion), डिस्टोकिया (Dystocia), बाँझोपन (Infertility), उल्टने समस्या (Repeat Breeding) को कारण, लक्षण, उपचार तथा रोकथाम

२.६. प्राथमिकता प्राप्त जुनोटिक रोगहरू (Zoonotic diseases) बारे जानकारी

२.७. पशुपन्छीमा भिटामिन र खनिजको कमीबाट हुने रोगहरू (Vitamins and mineral deficiency disease)

२.८. गाईभैंसीका मेटाबोलिक रोगहरू (Metabolic disease): Milk fever, Ketosis, Downers cow syndrome, Hypomagnesemia

२.९. ढुसी तथा ढुसीजन्य पर्दाथबाट हुने रोगहरू (Fungal and mycotoxic diseases)

२.१०. पशुपन्छी रोग निदानका आधारभूत प्रयोगशाला प्रविधिहरू (गोबर, दूध, रगत, पिसाब, चर्मरोग, आदि)

२.११. आधारभूत प्रयोगशाला उपकरणहरू तथा निर्मलीकरणका तरीकाहरू

२.१२. नमूना संकलन तथा संप्रेषण विधि

२.१३. Vaccination schedule for poultry, cow, buffalo, goat, sheep, pig

२.१४. एन्टिमाईक्रोवियल रेसिस्टयान्सको अवधारणा (Antimicrobial resistance), एन्टिबायोटीक रेजिड्यु

खण्ड (Section) (B)- ४० अङ्क

३. लाइभस्टक, पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेन्ट

३.१ गाईभैंसीका जातहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.१.१. गाईका उन्नत जातः जर्सी, होलिस्टिन फ्रिजियन, ब्राउन स्वीस, हरियाना, साहिवाल, गिर

३.१.२. गाईका स्थानीय जातः सिरी, अछामी, लुल, तराई गाई, पहाडी गाई, खैला र याक/चौरी

३.१.३. भैंसीका उन्नत जातः मूर्रा, निलीरवि, जफरावादी

३.१.४. भैंसीका स्थानीय जातः लिमे, पारकोटे, गड्डी

३.२ निम्न उन्नत तथा स्थानीय जातका बाखाहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.२.१ उन्नत जातः जमुनापारी, वोयर, बारवरी, सानन्, बिटल, सिरोही

३.२.२ स्थानीय जातः च्याँग्रा, सिन्हाल, खरी (पहाडी), तराई बाखा

३.३ निम्न उन्नत तथा स्थानीय जातका भेडाहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.३.१. उन्नत जातहरुः मेरिनो, रामबुलेट, वोर्डरलेईस्टर, पोलवर्थ, रोमनीमार्स

३.३.२. स्थानीय जातहरुः कागे, लामपुच्छ्रे, वरुवाल, भ्याग्लुङ्ग

३.४ निम्न उन्नत तथा स्थानीय जातका सुंगुरहरू, तिनीहरूको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.४.१ उन्नत जातः ल्याण्डरेस, योर्कशायर, ह्याम्पशायर, ड्यूरोक, पाखिवास कालो

३.४.२ स्थानीय जातः च्वाचे, हुर्रा, बामपुड्के

३.४.३ उन्नत तथा स्थानीय जातका कुखुराहरू उन्नत जातः न्यू हेम्पशायर, अष्ट्लोप, व्हाईट लेगहर्न, गिरीराज, कडकनाथ

३.४.४ स्थानीय जातः साकिनी, घाँटी खुइले, प्वाँख उल्टे

३.५ टर्की, बटाई, हाँस, लौकाटको शारीरिक तथा उत्पादन विशेषताहरू

३.६ ऊन तथा मासुको लागि पालिने खरायोका जातहरू र तिनीहरूको विशेषता

३.७ पशपन्छी प्रजननका लागि छनोट तथा प्रजनन विधिहरू तथा नश्ल सुधारका तरिकाहरू

३.८ पशुपन्छी आनुवांशिक श्रोत संरक्षण, विकास तथा उपयोग

३.९ व्यावसायिक पन्छीपालन विधि- जात, खोर, दानापानी, खोप व्यवस्थापन

३.१० कृत्रिम गर्भाधानको महत्व, विधि र यसमा प्रयोग हुने उपकरणहरू, कृतुचक्र, प्रजननसँग सम्बन्धित हर्मोनहरू

३.११ पौष्टिक तत्वहरूको वर्गीकरणः पानी, कार्बोहाइड्रेट, प्रोटिन, चिल्लोपदार्थ, भिटामिन, र खनिजपदार्थ र प्रत्येक पोषक तत्वका महत्वहरू

३.१२ पशुपन्छीहरूको लागि सन्तुलित दाना तयार गर्ने विधि, पशु आहारामा प्रोबायोटीक्स (Probiotics) प्रयोगका फाइदाहरू

३.१३ घाँसपात संरक्षणः हे र साइलेज बनाउने विधि, महत्व र गुणहरू

३.१४ परालमा युरिया प्रयोग गर्ने विधि र उपयोगिता, युरिया मोलासेस मिनरल ब्लक (UMMB)

३.१५ स्थानीय र उन्नत जातका घाँसहरू तथा खेतीको तरिका

३.१५.१ कोसे घाँसः स्टाइलो, बरसिम, कुडज, सिराट्रो, सेन्ट्रो, बोडी, व्हाइट क्लोभर, रेडक्लोभर, कोते, लुसर्न, डेस्मोडियम, केराउ, भेच, ज्वाइन्ट भेच, आदि ।

३.१५.२ अकोसे घाँसः- नेपियर, पारा, सेटारिया, किक्य, राइग्रास, कक्सफुट, जै, टिओसेन्टी, मुलाटो, अम्लिसो, आदि

३.१५.३ डाले घाँसः- इपिलइपिल, वडहर, कोइरालो, टाँकी, काभ्रो पाखुरी, किम्बु, दबदबे, पैयू, बकाइनो, निमारो, भिमसेनपाती, बैंस, भोटेपिपल, बॉस, कुटमिरो, भटमासे, मेन्दोला, ईन्दु, आदि

३.१६ उन्नत व्यवस्था अनुसार पशुपन्छीको गोठ खोर निर्माण र सरसफाई (गाई, भैंसी, बाखा, भेडा, सुंगुर, कुखुरा, बट्टाई, टर्की, हाँस, लौकाट, खरायो)

३.१७ विभिन्न पशुपन्छीको भाले. माउ तथा बच्चाको स्याहार तथा आहाराको व्यवस्थापन

३.१८ पशुपालनमा जैविक सुरक्षा (Biosecurity) को महत्व तथा विधिहरू

३.१९ असल पशुपालन अभ्यास

३.२० दूध तथा दुग्धपदार्थहरुंको पौष्टिकतत्व दूध प्रशोधन (Pasteurization) गर्ने विधि,

३.२१ दूध तथा दुग्ध पदार्थको गुणस्तर मापदण्ड तथा दूधको प्लेटफर्म परीक्षण

३.२२ दुग्धजन्य पदार्थहरू बनाउने विधिः क्रिम बटर चिज, छुर्पी घीउ, कुरौनी (खुवा) आइसक्रिम, दही, ललिपप आदि बनाउने विधि

३.२३ मासुजन्य परिकारहरूबारे जानकारीः सुकुटी, ससेज

४. फिसरिज

४.१ माछापालनको महत्त्व र माछामा पाइने पौष्टिक तत्वहरू

४.२ माछाको बाहिरी स्वरुप (External morphology and Physiology)

४.३ नेपालको मत्स्यपालनमा रहेका स्वदेशी तथा विदेशी माछाका प्रजातिहरूबारे जानकारी

४.४ रैथाने जातका मत्स्यपालनबारे जानकारी

४.५ मत्स्यपालनका लागि स्थल छनौट तथा माटोको गुणस्तर बारे जानकारी

४.६ मत्स्यपालन व्यवसायमा विभिन्न प्रयोजनका लागि आवश्यक पर्ने पोखरीहरू (माउ पोखरी उत्पादन पोखरी, नर्सिङ्ग र रियरिङ्ग पोखरी, रेसवे) को निर्माण तथा व्यवस्थापन

४.७ मत्स्य पालन फार्म निर्माणको लागि आवश्यक पूर्वाधारहरू (स्थल छनौट, डिजाइन तथा इस्टिमेट)

४.८ पोखरी निर्माणका चरणहरू र रेखाङ्कन

४.९ पुरानो पोखरीको मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन

४.१० माछापालनको लागि पोखरीको तयारी व्यवस्थापन (Pre- stocking management) र पोखरी तयार गरी सकेपछि गरिने कार्यहरू (Post- stocking Management)

४.११ मत्स्य पालन गर्न मत्स्य भराको छनोट, स्टकिङ साइज, दर र प्रजनन समयबारे जानकारी

४.१२ पोखरीको मलिलोपना जाँच्ने विधि

४.१३ मत्स्यपालनका लागि पानीको भौतिक, रासायनिक र जैविक गुणहरू गणबारे जानकारी एवम पहिचान विधि (Detection methods)

४.१४ माछाको लागि आवश्यक पौष्टिक तत्व तथा मत्स्य पालनका लागि प्राकृतिक तथा कृत्रिम आहारबारे जानकारी तथा व्यवस्थापन

४.१५ स्थानीय स्तरमा माछाको दाना बनाउने तरिका एवम भण्डारण विधि

४.१६ पोखरी मत्स्यपालन (Pond fish culture),

४.१७ पिंजडामा मत्स्यपालन (Cage fish culture)

४.१८ रेसवेमा मत्स्यपालन (Raceway culture)

४.१९ मत्स्य पालनका तरिका (माछाको जातको आधारमा)

- ४.१९.१ एकजातीय मत्स्यपालन (Monoculture)
- ४.१९.२ बहुजातीय मत्स्यपालन (Polyculture)

४.२० मत्स्यपालनका तरिका (सघनताको आधारमा)

- ४.२०.१ सामान्य मत्स्यपालन (Extensive culture)
- ४.२०.२ अर्धसघन मत्स्यपालन (Semi-intensive culture)
- ४.२०.३ सघन मत्स्यपालन (Intensive/Super Intensive culture)

४.२१ एकीकृत मत्स्यपालन (Integrated fish culture) तथा व्यवस्थापन

- ४.२१.१ धानखेतमा मत्स्यपालन (Rice - fish culture)
- ४.२१.२ पशुपालन र मत्स्यपालन (Livestock and fish culture)
- ४.२१.३ फलफूल, तरकारी खेती र मत्स्यपालन (Horticulture and fish culture)

४.२२ माउ माछामा हुनुपर्ने गुणहरू छनौट प्रक्रिया, स्टकिङ्ग र व्यवस्थापन तरिका

४.२३ माछा प्रजनन बारे जानकारी

- ४.२३.१ प्राकृतिक प्रजननको तयारी र प्रजनन तरिका
- ४.२३.२ कृत्रिम प्रजनन तयारी, आवश्यक विभिन्न हर्मोनहरूबारे जानकारी र प्रजनन तरिका
- ४.२३.३ माछामा नश्ल सुधार

४.२४ मत्स्य ह्याचरीका लागि आवश्यक पूर्वाधारबारे जानकारी

४.२५ मत्स्य विज उत्पादन भुसुना, सानो भरा, ठूलो भुरा तथा भुरा उत्पादन प्रविधि, भुरा सम्बन्धी मापदण्ड, विभिन्न साइजका माछा ढुवानी गर्ने तरिकाहरू

४.२६ माछा मार्ने समात्ने विभिन्न साधन तथा उपकरणहरू र तिनको प्रयोग गर्ने तरिका

४.२७ असल मत्स्यपालन अभ्यास (Best Management Practices in Fishery)

४.२८ माछा पालनमा आवश्यक औजार उपकरण तथा यान्त्रीकरण

४.२९ माछामा लाग्ने विभिन्न रोग तथा परजीवीहरूको प्रमुख लक्षण, रोग निदान, उपचार र रोकथाम

४.३० माछापालनमा देखा पर्ने परभक्षी जीवहरू (Predators) र तिनको व्यवस्थापन विधि

४.३१ माछामा पौष्टिक तत्वको कमीले हुने रोगहरू र नियन्त्रणका उपायहरू

४.३२ पानीमा घुलित अक्सिजनको कमीबाट हुने प्रमुख समस्याहरू र व्यवस्थापन

४.३३ माछा प्रशोधनका विभिन्न (Processing) प्रविधिहरू

४.३४ मत्स्य पालनमा जैविक सुरक्षा (Bio-security) को महत्व

४.३५ माछापालनका जोखिमहरू एवम् मत्स्य बीमाबारे जानकारी

४.३६ मत्स्यपालनमा अपनाईएका पद्धतिहरू एवम् नवीनतम प्रबिधिहरू

४.३७ मत्स्यपालनमा अभिलेखको महत्त्व तथा मत्स्य उत्पादन र बजारीकरण

खण्ड (Section) (C):- २० अङ्क

१. नेपालको संविधानको भाग १ देखि ५ र भाग १३ देखि २२ सम्म तथा अनुसूची ५ देखि ९ सम्म
२. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ (कोशी प्रदेश)
३. प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश)
४. स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)
५. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)
६. प्रदेश सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) नियमावली, २०७७ (कोशी प्रदेश)
७. प्रदेश लोक सेवा आयोग ऐन, २०७६ (कोशी प्रदेश)
८. प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश)
९. प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ (कोशी प्रदेश) को परिच्छेद १ र परिच्छेद ६ सम्बन्धी जानकारी
१०. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास तथा चालु आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी

नोटः प्रथमपत्रको वस्तुगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A		खण्ड B		खण्ड C						
इकाइ	१	२	३	४	१	२-३	४	५-६	७-८	९	१०
प्रश्न संख्या	१०	१०	१०	१०	२	१	१	२	२	१	१

द्वितीय पत्रको विषयगत प्रश्न सामान्यतया देहाय अनुसारका इकाइबाट देहाय अनुसार प्रश्न सोधिने छ।

विवरण	खण्ड A				खण्ड B				खण्ड C			
इकाइ	१		२		३		४		१	२-३-४	५-६-७-८	९-१०
पूर्णाङ्क	१०	५	१०	५	१०	५	१०	५	५	५	५	५
प्रश्न संख्या	१	२	१	२	१	२	१	२	१	१	१	१

नमूना प्रश्नहरू वस्तुगत (MCQs)

१. राष्ट्रिय कृषि नीति कहिले जारी गरिएको हो?
A. वि.सं. २०६० B. वि.सं. २०६१ C. वि.सं. २०६२ D. वि.सं. २०६३

२. गम्बोरो रोग कुन उमेर समूहलाई बढी लाग्दछ ?
A. १-२ हप्ता B. २-४ हप्ता C. ५-६ हप्ता D. ३-६ हप्ता

नमूना प्रश्नहरू विषयगत (Subjective)

१. पशु स्वास्थ्य तथा पशु सेवा व्यवसायी परिषद् ऐन, २०७९ अनुसार रजिष्ट्रारको नियुक्ति तथा काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी कस्तो व्यवस्था रहेको छ ? (२+३)

२. नेपालको संविधानले कृषि तथा पशु विकास र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धमा तीन तहको सरकारबीच के-कस्ता अधिकारको व्यवस्था गरेको छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । पशुपन्छी तथा मत्स्य विकासमा स्थानीय तहहरूको भूमिका उल्लेख गर्नुहोस्। (५+५)